

Jeugdige daders met verstandelijke beperkingen

‘Schoolfalen van adolescenten met verstandelijke beperkingen is een stap dichterbij ... betrokkenheid bij delicten’ [8] p.148

Inleiding

Er komt steeds meer aandacht voor de oververtegenwoordiging van mensen met verstandelijke beperkingen (VB) in het strafrecht^[5]. Zij vertonen vaker delinquent gedrag en/of hebben een grotere kans om opgepakt te worden dan mensen zonder VB. Interessant is om na te gaan in hoeverre dit ook geldt voor jongeren met VB.

Doelstelling

Het doel van dit overzicht is om lezers inzicht te geven in de onderwerpen, methoden en uitkomsten van recente onderzoeken naar jongeren met VB die betrokken zijn bij strafbare feiten of gedetineerd zijn.

Methode

In de internationale databases CINAHL, ERIC, PsycARTICLES, PsycINFO, SocINDEX Psychology and Behavioral Sciences Collection, MEDLINE, PsycBOOKS, OpenDissertations is gezocht naar tijdschriftartikelen met de volgende zoekopdracht:

- Titel:
(TI ((intell* disab*) or (learning disab*) or (special* need*) or (developm* disab*) or (mental* retard*)) AND (TI (offend* or delinq* or detention)) AND (TI juvenile or youth or teenagers)).
- Taal: Engels,
- Publicatieperiode: 2008-2019,
- Review: Peer reviewed,
- Beschikbaarheid online: Full text.

Het gaat dus om recente (2008-2019) internationale onderzoekpublicaties over jongeren met VB en de woorden ‘jeugd’ en ‘dader/delinquent/detentie’ in de titel.

Met deze zoekopdracht werden 7 artikelen gevonden. In NTZ (Nederlands Tijdschrift voor Zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen) werden alleen terzake relevante artikelen gevonden over volwassenen met VB en vielen buiten de zoekopdracht. Het overzicht gaat dus over 7 artikelen.

Resultaten

In tabel 1 zijn de belangrijkste bevindingen van de 7 onderzoeken weergegeven. De onderzoeken gaan niet primair in op de mate van oververtegenwoordiging van jongeren met VB in het strafrecht. Op grond van gegeven informatie is het echter wel aannemelijk dat er ook binnen deze onderzoeken sprake is van oververtegenwoordiging en onderdiagnostiek ten aanzien van VB.

De resultaten laten zien dat jongeren met VB vaker delicten met agressie tegen personen begaan; hun vaardigheden (o.a. doelen stellen, sociaal inzicht, oplossingsgericht werken, impulsbeheersing) zijn logischerwijze doorgaans minder goed. Delicten door alcohol- of drugsmisbruik komen in 2 van de 3 onderzoeken bij jongeren zonder VB vaker voor.

Uit Australisch onderzoek blijkt dat bij delinquente jongeren van Aboriginal/Torres Strait Islanders-afkomst meer VB en meer delinquent gedrag wordt gesignaleerd dan bij jongeren van andere afkomst; bij de groep jongeren met VB blijkt etnische afkomst echter geen risicofactor te zijn.

Bij Rentray (nu Intermetzo) staan in de behandeling vermindering van delinquent gedrag, veilige woonsituatie, werk, aangaan en onderhouden van sociale relaties centraal.

Beschouwing

Opvallend is dat er niet veel wetenschappelijke onderzoeken zijn gepubliceerd over jeugdige daders met VB. Eenzelfde zoekopdracht zonder de term 'jeugd' leverde zo'n 200 artikelen op. Het aantal Nederlandse gepubliceerde onderzoeken is beperkt. Naast een beschrijving van een Nederlandse justitiële jeugdinrichting, maakten Nederlandse onderzoekers in hun twee artikelen gebruik van Amerikaanse data. Helaas is dus via deze informatievergarig niet duidelijk geworden wat de situatie in Nederland is.

Het onderwerp is desondanks wel relevant, wanneer ervan wordt uitgegaan dat de Nederlandse situatie niet veel rooskleuriger is dan die in andere landen. Enerzijds is er onderdiagnostiek in het strafrecht. Anderzijds, jongeren met VB maken vaker zich schuldig aan strafbare feiten en/of worden vaker gesnapt. Meer aandacht voor deze doelgroep in het strafrecht is dan ook nodig. Het inschatten van de omstandigheden van het strafbare gedrag en de aanzet is belangrijk: van jongeren met VB is bekend dat zij de gevolgen van hun gedrag onvoldoende kunnen overzien en makkelijk beïnvloedbaar zijn. De inzet van juist deze jongeren bij misdaden kan dus voor de andere daders eenvoudig en/of lonend zijn. Het verhoren van jongeren met VB vergt bovendien extra aandacht. Voor niet-deskundigen kan het lastig zijn om lichte verstandelijke beperkingen te onderkennen. Mogelijk kan een relatief eenvoudig hulpmiddel zoals SCIL^[4] hierin helpend zijn.

Implicaties voor beleid

Naast volwassenen, zijn ook jongeren met verstandelijke beperkingen oververtegenwoordigd in het strafrecht. Meer aandacht voor het onderkennen van verstandelijke beperkingen in het strafrecht is noodzakelijk. Nederlands onderzoek naar bevorderende en belemmerende factoren voor de aard en omvang van crimineel gedrag en recidive bij deze doelgroep is eveneens nodig.

Referenties

1. Asscher, J.J., C.E. van der Put, & G.J.J.M. Stams. (2012). Differences between juvenile offenders with and without intellectual disability in offense type and risk factors. *Research in Developmental Disabilities*, 33(6), 1905-1913. doi: 10.1016/j.ridd.2012.05.022.
2. Cruise, K.R., L.J. Evans, & I.B. Pickens. (2011). Integrating mental health and special education needs into comprehensive service planning for juvenile offenders in long-term custody settings. *Learning and Individual Differences*, 21(1), 30-40. doi: 10.1016/j.lindif.2010.11.004.
3. Frize, M., D. Kenny, & C. Lennings. (2008). The relationship between intellectual disability, indigenous status and risk of reoffending in juvenile offenders on community orders. *Journal of Intellectual Disability Research*, 52(6), 510-519. doi: 10.1111/j.1365-2788.2008.01058.x.
4. Kaal, H., H. Nijman, & X. Moonen. (2015). *Screeener voor intelligentie en licht verstandelijke beperking (SCIL) - stand van zaken 1 juli 2015 (factsheet)*. Leiden: Lectoraat LVB en jeugdcriminaliteit - Expertisecentrum Jeugd, Hogeschool Leiden.
5. Kaal, H. (2016). *Prevalentie licht verstandelijke beperking in het justitiedomein*. Leiden: Lectoraat LVB & Jeugdcriminaliteit - Expertisecentrum Jeugd - Hogeschool Leiden.
6. Kumagami, T. & K. Kumagai. (2014). Measuring adjustment in Japanese juvenile delinquents with learning disabilities using Japanese version of Kaufman Assessment Battery for Children II. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 68(10), 768-775. doi: 10.1111/pcn.12187.
7. Lodewijks, H.P.B. (2011). Treatment of moderately intellectually disabled delinquent youth in a Dutch juvenile justice facility with closed and open units. *Learning and Individual Differences*, 21(1), 49-54. doi: 10.1016/j.lindif.2010.11.005.
8. Mallett, C.A. (2014). The 'learning disabilities to juvenile detention' pipeline: A case study. *Children & Schools*, 36(3), 147-154. doi: 10.1093/cs/cdu010.
9. Van der Put, C.E., J.J. Asscher, G.J.J.M. Stams, & X.M.H. Moonen. (2014). Differences between juvenile offenders with and without intellectual disabilities in the importance of static and dynamic risk factors for recidivism. *Journal of Intellectual Disability Research*, 58(11), 992-1003. doi: 10.1111/jir.12078.

Tabel 1: Overzicht van onderzoeken naar jeugdige daders met verstandelijke beperkingen; naar auteur(s), onderwerp, inhoud onderzoek en resultaten.

Auteur(s)	Onderwerp	Inhoud onderzoek	Resultaten
Asscher e.a. ^[1]	Verschillen tussen daders met en zonder VB ten aanzien van aard van overtredingen en misdrijven en risicofactoren (VS).	102 jongeren met VB, 526 jongeren zonder VB, 12-18 j., die moesten voorkomen wegens een strafbaar feit. Risicofactoren gemeten via Washington State Juvenile Court Assessment.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal misdrijven verschilde niet statistisch significant^a tussen jongeren met en zonder VB (1,04 vs. 1,02); dat gold ook voor overtredingen (2,43 vs. 2,06), • Jongeren met VB hadden wel statistisch significant meer misdrijven (0,36 vs. 0,22) en overtredingen (1,06 vs. 0,63) begaan t.a.v. personen dan jongeren zonder VB, • Risicofactoren vaker bij VB: problemen met attitude (o.a. beperkte ambitie voor beter leven, impulsief gedrag, beperkte controle over asociaal gedrag), agressie (o.a. (seksueel) gewelddadig gedrag, vaardigheden (o.a. beperkingen in: doelen stellen, sociaal inzicht, oplossingsgericht werken, technieken voor impulsbeheersing), • Risicofactoren vaker bij normaalbegaafden: problemen in relaties (m.n. asociale vrienden), alcohol/drugs, • Geen verschil in risicofactoren: problemen met school, vrije tijd, familie.
Cruise e.a. ^[2]	Behoeften ten aanzien van aangepast onderwijs en problemen in de geestelijke gezondheid van jongeren in langdurige hechtenis (VS).	3729 jongeren, gedetineerd met 24/7 toezicht; 10-20 j. (gem. leeftijd 16 j.) bij opname.	<ul style="list-style-type: none"> • 40% had behoefte aan aangepast onderwijs wegens o.a. VB (20%), emotionele stoornissen (18%), • Bijkomende problemen in de geestelijke gezondheid bij jongeren met aangepast onderwijs (totaal) en met emotionele stoornissen: boosheid/irritatie, depressie/angst, suïcidedgedachten; gold niet voor jongeren met VB. Alcohol/drugsproblematiek: niet statistisch significant vaker voorkomend.

^a Bij statistische significantie wordt een waarde van $p \leq 0,05$ gehanteerd.

<p>Frize e.a.^[3]</p>	<p>De relatie tussen VB, etnische afkomst en kans op recidive (Australië).</p>	<p>800 jongeren onder justitieel toezicht; 12-21 j., 20% jongeren van oorspronkelijke afkomst (Aboriginals en de Torres Strait Islanders (TSI)), 15% VB (IQ<70). Afname van o.a. YLS/CMI om risico op recidive te meten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Statistisch significant meer Aboriginal/TSI jongeren (27%) hadden VB t.o.v. andere jongeren (12%), • Aboriginal/TSI jongeren en jongeren met VB: statistisch significant meer risico op recidive (hogere YLS/CMI scores); interactieterm afkomst*VB was niet statistisch significant van invloed op YLS/CMI score, • Aantal rechtszaken: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Aboriginal/TSI jongeren: meer rechtszaken dan jongeren van andere afkomst, ◦ Verschil jongeren met en zonder VB niet statistisch significant, • Jongeren met VB: geen statistisch significant verschil in aantal rechtszaken vs. afkomst, • Jongeren zonder VB: meer rechtszaken bij Aboriginal/TSI jongeren.
<p>Kumagami e.a.^[6]</p>	<p>Het meten van vaardigheden van Japanse jeugdige ouders met VB met behulp van de Japanse versie van Kaufman Assessment Battery for Children II (Japan).</p>	<p>Afname van Kaufman Assessment Battery for Children (KABC) bij 3 groepen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 32 veroordeelde jeugdige ouders (JD) (14-18 j.- gem. leeftijd 15,9 j.; opleiding: junior high school: 20; high school: 5 uitvallers, 3 leerl, 1 afgerond; 3?), • 28 high school (HS) leerlingen (gem. leeftijd 16,0 j.) • 12 leerlingen met lichte VB van high school-VB (VB) (gem. leeftijd 16,9 j.). 	<ul style="list-style-type: none"> • IQ: JD: gem. 94 (min-max: 73-121); HS: gem. 102, VB: 50-70, • Alle aspecten van de KABC: statistisch significante verschillen tussen de drie groepen op alle subschalen van cognitieve en schoolse vaardigheden (VB scoorden beduidend lager), • JD vs. HS: slechtere scores JD t.a.v. alle schoolse vaardigheden en enkele cognitieve vaardigheden (mentale processen, leren), maar niet t.a.v. cognitieve vaardigheden als plannen, simultane en sequentiële informatieverwerking, • Op grond van de uitslagen van de KABC is bij 14 JD vermoeden van VB.

Lodewijks ^[7]	Behandeling van delinquente jongeren met matige VB in een Nederlandse justitiële jeugdinstelling met gesloten en open afdelingen (Nederland).	Beschrijving van de justitiële jeugdinstelling Rentray (inmiddels opgegaan in Intermetzo).	Rentray heeft 44 streng beveiligde plaatsen en 75 beperkt beveiligde plaatsen voor veroordeelde jongeren. Er zijn 4 VIC (Very Intensive Care)-units. Leeftijd van de jongeren: 12-23 j.. Karakteristiek: VB (IQ 55-70), beperkt sociaal aanpassingsvermogen, permanente ondersteuningsbehoefte. De jongeren hebben (ernstige) misdrijven begaan en zijn een gevaar voor hun omgeving. De behandeling is gericht op: vermindering van delinquent gedrag, veilige woonsituatie, werk, aangaan en onderhouden van sociale relaties. Belangrijk zijn: risicovermindering, doorbreken van destructief gedrag, oplossingsgericht werken, nieuwe uitdagingen creëren, inschakelen van primair sociaal netwerk.
Mallett ^[8]	Het zit in de pijplijn - VB en jeugddetentie, een gevalstudie (VS).	342 jeugdige daders uit stedelijke regio en 91 jongeren landelijke regio in proeftijd (12-17j.). Daarvan 134 (31%) jongeren met VB.	Verschillen (statistisch significant) tussen jongeren met en zonder VB, o.a. vaker van school geschorst (69 vs. 29%), meer overtredingen (5,7 vs. 3,9), meer overtredingen t.a.v. personen (70% vs. 55% en bezittingen (59% vs. 53%), schending van opgelegde straffen (40% vs. 32%), detentie (19% vs. 13%) en recidive (22% vs. 14%); jongeren met VB minder drugsdelicten (22% vs. 32%) en minder overtredingen als spijbelen, negeren avondklok, alcoholgebruik (35% vs. 48%).
Van der Put e.a. ^[9]	Verschillen tussen jeugdige daders met en zonder VB en het belang van statische en dynamische risicofactoren voor recidive (VS).	102 jongeren met VB, 526 jongeren zonder VB, 12-18 j.. Risicofactoren recidive gemeten via Washington State Juvenile Court Assessment (WSJCA).	Recidive niet statistisch significant verschillend tussen beide groepen (VB: 55%, geen VB: 45%). Correlaties tussen recidive (dichotoom) en WSJCA-items: sommige verbanden statistisch significant, maar alle <0,30. Logistische regressie: bij jongeren met VB waren agressie en crimineel verleden statistisch significante risicofactoren (OR=1,5 resp. 1,1) voor recidive; bij jongeren zonder VB: vaardigheidsproblemen (o.a. beperkingen in: doelen stellen, omgang met anderen, oplossingsgericht werken), problemen op school en crimineel verleden (ORs≤1,2).